

L'isard domesticat

Ens interessà fortament i ens agradà molt el fet que ens explicà en Miquel, d'un isard domesticat. Un dia matà un isard mare, i el petit fill, al veure's sense la seva guia, perseguit pels gossos, s'espantà, fugint cap on li semblà podia salvar-se però, veient-se acorralat, s'enfilà a un cingle on els gossos no pogueren pas pujar-hi. En Miquel s'hi acostà i el pobre animalet, no sabent què fer, no es va moure; però si restava parat podien matar-lo com a sa mare, mes si saltava entre gossos i homes li era impossible poder-se escapar, puix tenia pocs mesos i era petit, flaquet i sense experiència. Per fi, tant s'hi acostaren que es decidí saltar, però, pobret, fou agafat.

El lligaren amb una cordeta i se l'emmenaren cap a Setcases, quan, al trobar-se a mig camí, a l'indret de la font del Saüc, decidiren deslligar-lo perquè s'escapés, ja que, veient-lo tan petit, fins els feia llàstima; però, cosa rara, es pot dir raríssima, no va voler fugir, i continuà seguint amb ells com si fos un gosset durant tot el camí fins al poble, caminant al seu costat o anant-los-hi al darrere. Aquest cas que sembla inversemblant, no pot ésser explicat d'altra manera que fent el supòsit de que al trobar-se amb la seva mare morta i, per tant, sol, l'anar amb aquells homes era l'únic camí que li quedava per salvar la seva vida que havia tingut tan compromesa i exposada a perdre. Es comprèn que la seva inexperiència, per trobar-se al començament de sa vida, el feia obrar així, puix si hagués tingut tan sols mig any no hauria fet pas semblant cosa. A l'arribada a Setcases l'entraren al corral, on mamà d'una cabra, tenint-lo lliure, de modo que entrava i sortia de la casa i fins corria pel carrer; quan un dia que, com de costum, anava tot mansament voltant pel poble, al sentir el soroll que feia un carro que passava s'espantà extraordinàriament, fugint com un desesperat; lo que dóna a comprendre que el seu instint natural és apropiat per a sentir trons i terrabastalls promoguts pels elements de la naturalesa, que tan sovint se senten per aquells indrets, i no per al soroll produït pels artefactes construïts per la mà de l'home i a dins de poblat. Aquella vida quieta, tan fora i allunyada de les seves costums i necessitats, no li proporcionaria pas el seu benestar, puix al cap dels quinze dies morí en aquell mateix corral on havia passat tan curta temporada, del qual sols en sortia per a seguir pel poble al qui fou causa de son captiveri, puix no volgué seguir mai a cap altra persona.

BOTEY, Josep *Excursió pirenenca: La cacera dels isarts*, 1915, p. 37-39